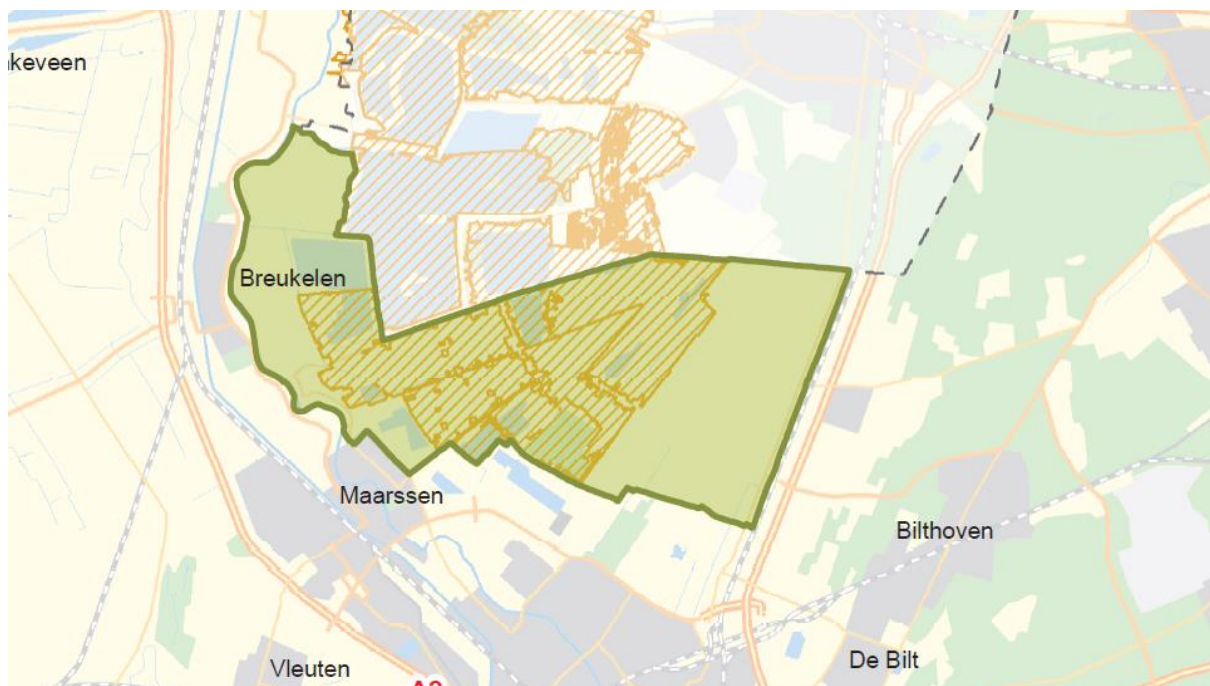

Rapportage gebiedsgerichte evaluatie ganzenopvangbeleid Noorderpark

31 januari 2021
Jan van der Meij Management,
in opdracht van Programmabureau Utrecht-West

<u>Inhoudsopgave</u>	blz.
1. Inleiding	3
2. Werkwijze	4
3. Ganzenopvangbeleid Noorderpark	5
3.1 Korte beschrijving van het beleid	5
3.2 Organisatie van het ganzenbeheer	6
4. Het onderzoek	7
4.1 Voorbereidende gesprekken met betrokken partijen	7
4.2 Digitale enquête boeren	7
4.3 Samenvatting en conclusies	7
5. Aanbevelingen	11
5.1 Beschouwing	11
5.2 Aanbevelingen	11
6. Tot slot	13
<u>Bijlagen</u>	
1. Brief provincie 2015	14
2. Advertentietekst	16
3. Enquêteformulier	17
4. Verwerking enquêteresultaten	24

1. Inleiding

In 2014 heeft de provincie Utrecht in het Noorderpark een ganzenopvanggebied aangewezen. Nu zes jaar ervaring is opgedaan met het ganzenopvangbeleid, bestaat de wens dit te evalueren.

De insteek is te onderzoeken hoe het ganzenopvangbeleid vanuit het gebied zelf wordt ervaren, mede naar aanleiding van diverse signalen vanuit het gebied. En zijn er ook kansen die samenhangen met de grote aantallen ganzen?

Een gebiedsgerichte aanpak wordt vanuit de overheid op steeds meer beleidsterreinen gestimuleerd. Wat zijn wat dit betreft de leerpunten bij het ganzenopvangbeleid in het Noorderpark?

De Directeur van het Programmabureau Utrecht West, tevens secretaris van de Gebiedscommissie Utrecht-West, heeft voorgesteld een gebiedsgerichte evaluatie van het gevoerde ganzenbeleid en de realisatie hiervan in het Noorderpark te laten houden door een onafhankelijke partij. Het provinciaal beleid met betrekking tot de ganzen staat in dit verband niet ter discussie; het gaat erom hoe de boeren het ganzenopvangbeleid ervaren.

2. Werkwijze

De basis voor deze evaluatie is een analyse van de beleidsdocumenten, e-mailverkeer, gespreksverslagen en beslissingen in de afgelopen jaren.

Omdat het een gebiedsgerichte evaluatie betreft, is veel aandacht geschonken aan het betrekken van de gebiedspartijen en boeren.

In de eerste fase is met behulp van deze informatie een verkennend gesprek gevoerd met diverse betrokken organisaties. Doel hiervan was meer informatie in te winnen die van belang is voor de opzet van de evaluatie, en om draagvlak voor de evaluatie te bevorderen. Het vergroten van de betrokkenheid van deze organisaties bij deze gebiedsgerichte evaluatie was mede het doel.

Fase twee betrof het houden van interviews met agrariërs in het gebied. Aanvankelijk was het de bedoeling zo'n tien boeren aan de keukentafel te interviewen. Als gevolg van corona moest dit worden omgezet in een digitale enquête.

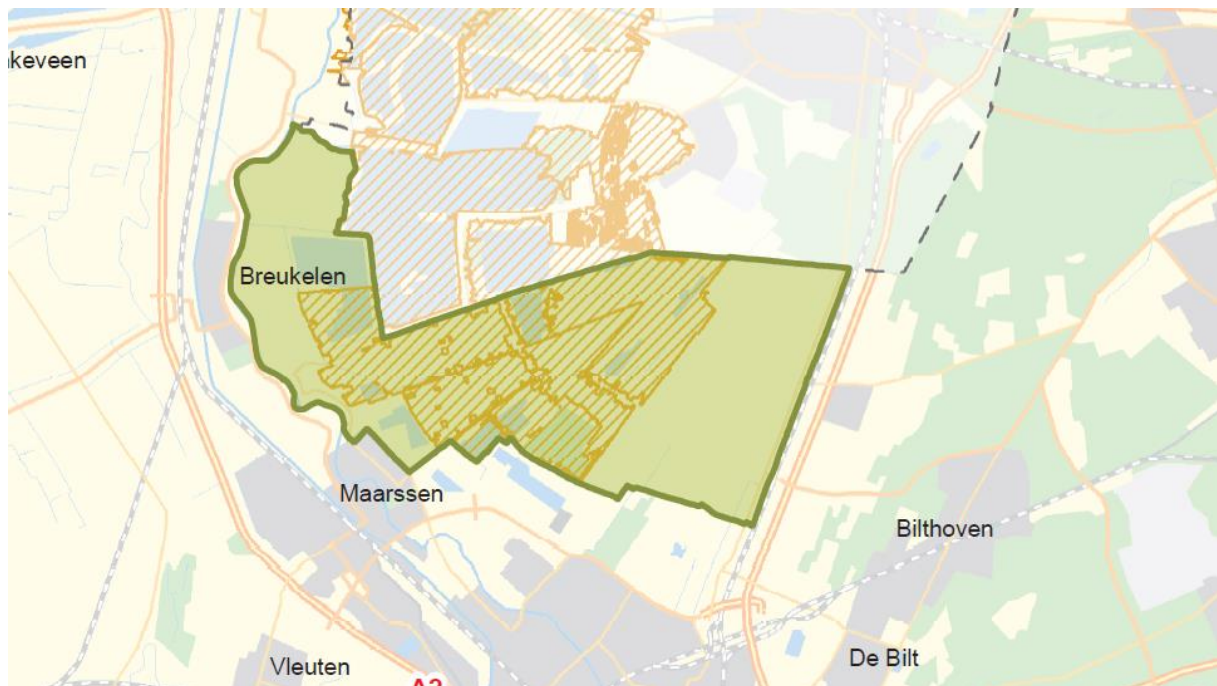
Uit een analyse van deze enquêtes zijn conclusies getrokken, gevolgd door aanbevelingen. De Gebiedscommissie zal de aanbevelingen aanbieden bij het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht.

3. Ganzenopvangbeleid Noorderpark

3.1 Korte beschrijving van het ganzenopvangbeleid

Een landelijke aanpak van de ganzenproblematiek is in 2013 niet gelukt in verband met meningsverschillen. Van de nood een deugd makend zijn toen per provincie 'provinciale ganzenakkoorden' gesloten, zo ook in Utrecht. De provincie Utrecht is aan de slag gegaan met de provinciale invulling van het ganzenakkoord.

Met het Utrechtse ganzenakkoord zijn afspraken gemaakt over het fors terugdringen van de populatie zomerganzen (standganzen) om de landbouwschade in de provincie van 1 maart tot 1 november te verminderen. Daarnaast wordt winterrust gegeven aan de hier overwinterende trekkende ganzenpopulatie van 1 november tot 1 april. Als laatste onderdeel van de afspraken van het Utrechtse ganzenakkoord heeft de provincie Utrecht drie ganzenrustgebieden aangewezen zoals bedoeld in de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014 . Eén van deze gebieden is het Noorderpark. Zie de brief in bijlage 1.

Groen omkaderd: ganzenopvanggebied Noorderpark.

Het provinciaal beleid liep af in 2017 en er werd besloten dit nog twee jaar voort te zetten. Daarna is er (onafhankelijk) geëvalueerd door Altenburg & Wymenga/SOVON, over de periode 2013 – 2018.

Er zijn twee onderzoeken in voorbereiding over ganzen:

- 1) een advies van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade
- 2) de AEW (Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds) komt met een onderzoeksrapport over de West-Europese trekroute van ganzen. Dit rapport bevat nieuwe elementen voor ganzenbeleid op grote schaal.

Er is besloten met de evaluatie van het provinciaal ganzenbeleid te wachten totdat deze beide adviezen zijn verstrekt.

3.2 Organisatie

Voor de organisatie van het ganzenbeleid in het Noorderpark zijn twee samenwerkingsverbanden van belang:

- Het Projectteam Ganzen Utrecht (PGU) is een brede samenstelling van stakeholders die betrokken zijn bij het ganzendossier inclusief de provincie. Tezamen adviseren zij het bestuur van de Fauna Beheer Eenheid (FBE) over de gewenste aanpak van de ganzenproblematiek. Op hun beurt zijn de leden zelf primair verantwoordelijk voor de terugkoppeling van hun adviezen en besluiten aan hun achterbannen. Er is geen specifieke gebiedsvertegenwoordiging in de PGU.
- Aanvullend zijn er in Utrecht 4 ganzenclusters, die onder het PGU vallen. Hierin kunnen in principe alle relevante partijen zitting nemen die op regionaal niveau invulling en uitwerking kunnen geven aan het ganzenbeheer respectievelijk bij kunnen dragen aan de oplossing van de ganzenproblematiek. De samenstelling kan dus per cluster wisselen. De clusters zijn er primair erop gericht om concreet invulling en uitvoering te geven aan de besluiten/beheer die in het PGU worden overeengekomen. De cluster-voorzitters zijn tevens PGU-lid.

4. Het onderzoek

4.1 Voorbereidende gesprekken met betrokken partijen

In de periode van eind februari tot medio juli 2020 zijn voorbereidende gesprekken gehouden met de volgende organisaties/personen:

- Een betrokken agrariër uit het Noorderpark
- Agrarisch Natuurcollectief Utrecht Oost
- ANV Noorderpark
- BIJ12
- Faunabeheerseenheid Utrecht
- De voormalig gebiedsmakelaar
- Natuurmonumenten (2 gesprekken)
- Provincie Utrecht
- Staatsbosbeheer.

Van deze gesprekken zijn verslagen gemaakt die ter goedkeuring aan de geïnterviewden zijn voorgelegd.

De geïnterviewden hebben door hun eigen kijk op het ganzenopvangbeleid Noorderpark, de vraagstelling in de enquête vanuit een breed perspectief ingekleurd. De gesprekken hebben geholpen om deze vraagstelling integraler, scherper en completer te maken.

De geïnterviewden hebben vervolgens de gelegenheid gehad de conceptenquête van een reactie te voorzien. Van deze gelegenheid hebben enkelen gebruik gemaakt.

4.2 Digitale enquête boeren

Bij de start van deze evaluatie was het de bedoeling om met ca. tien boeren een keukentafelgesprek over hun beleving van het ganzenopvangbeleid te houden. Als gevolg van corona moest dit plan worden verlaten en een alternatief worden gezocht. Dat werd een digitale enquête, wat tevens als voordeel had dat meer mensen bevraagd konden worden.

Er is vrij veel tijd gestoken om via adressenbestanden van partijen die in de eerste fase waren geïnterviewd een zo groot mogelijke groep boeren te bereiken. Wat via BIJ12 niet lukte, was met hulp van de ANV Noorderpark wel succesvol. De ANV schreef haar leden aan om mee te doen en op die wijze werd de privacywetgeving gerespecteerd.

Daarnaast kon worden beschikt over een aantal e-mailadressen uit het gebied. Tot slot is een advertentie geplaatst in twee veel gelezen weekbladen in het Noorderpark. Zie bijlage 2.

In totaal deden op deze manier twintig boeren anoniem mee met de enquête. Dit aantal zegt in absolute zin niet zo veel over de representativiteit, net zo min als het aantal boeren dat niet heeft meegedaan dat doet. Wel is met de enquête een groot aantal ervaringen en meningen van direct bij het beleid en de regeling betrokken gebiedsgebruikers verzameld.

De blanco enquête is weergegeven in bijlage 3.

4.3 Samenvatting en conclusies

In bijlage 4 zijn de enquêteresultaten weergegeven.

Hierna volgen de samenvatting en conclusies, gerangschikt conform de indeling van de enquête. Er wordt gerelateerd aan het aantal ingezonden enquêtes. Bedacht moet worden dat antwoorden veelal (anoniem) geclusterd zijn en dat het niet mogelijk is de mening van individuele geënquêteerden terug te vinden.

A. Informatievoorziening rond de aankondiging in 2015

- De doelstellingen van het ganzenopvangbeleid Noorderpark zijn bij 2/3 van het aantal geïnterviewden bekend.
- De provincie en LTO worden het meest genoemd als organisaties die het ganzenopvangbeleid bekend hebben gemaakt.
- De informatie is bij de meesten per brief van de provincie of via een bijeenkomst bekend geworden.
- Een grote meerderheid vond de informatievoorziening onvoldoende.
- Vrijwel niemand geeft aan de mogelijkheid te hebben gehad inbreng te leveren bij het instellen van het ganzenopvangbeleid.

Conclusie

Mensen zijn op heel veel verschillende manieren geïnformeerd, maar niet alle betrokkenen zijn destijds bereikt. Communicatie werd in het algemeen als onvoldoende ervaren. Bijna niemand was betrokken bij de aanwijzing van Noorderpark als ganzenopvanggebied.

B. Ganzenopvanggebied Noorderpark nu

- De meeste boeren vinden de huidige informatievoorziening over het ganzenopvangbeleid ontbrekend of te weinig. Er worden verschillende suggesties gegeven om dit te verbeteren.
- Op de vraag hoe de ganzenopvangregeling functioneert komen diverse antwoorden, men ziet een duidelijke toename van ganzen, ook in de zomer.
- Met het bestaan van de ganzenclusters zijn de meeste boeren niet bekend.

Conclusie

In het algemeen vindt men dat er onvoldoende informatie is. Na de start weinig meer gehoord. Er leven veel vragen. Er is behoefte aan (terugkerende) informatie.

Het ganzenprobleem neemt volgens veel boeren toe. De natuurinrichting trekt ganzen aan die op landbouwgrond foerageren.

De regelgeving en vergoeding zijn niet afgestemd op de toename van de ganzen (ook in zomer, oktober). Ook schapenhouders ervaren schade door ganzen.

C. Schadeproces

- Vrijwel alle boeren hebben sinds 2015 schade van overwinterende ganzen.
- Over het taxatieproces en de afhandeling door BIJ12 is men wisselend tevreden en er wordt een scala aan verbeteringsuggesties gedaan.

Conclusie

Ervaringen met taxateurs en BIJ12 zijn wisselend. Voor verbetering wordt genoemd dat de vergoeding beter moet passen bij de schade (niet alleen door vraat). En het kan sneller allemaal. Ook communicatie wordt genoemd. Vanwege grondgebonden landbouw (minimaal 65% eiwit van eigen land halen) wordt de ganzenproblematiek als extra prangend ervaren.

D. Ontzorgbeleid

- Bijna de helft van de boeren is door de provincie of BIJ12 geïnformeerd over het ontzorgbeleid.
- Ongeveer de helft van het aantal geënquêteerden is tevreden over het ontzorgbeleid.
- De meerderheid is tevreden over het werken met MijnFaunazaken van BIJ12.
- Er worden veel en uiteenlopende suggesties gedaan voor verbetering van het ontzorgbeleid.

Conclusie

Boeren hebben op heel uiteenlopende manieren kennis genomen van het ontzorgbeleid. Als probleem wordt onder andere genoemd: de korte periode van bezwaar maken (in een drukke periode voor de boer). Verder zou het fijn zijn als er jaarlijks informatie komt over hoe het ook alweer werkt (zeker als er wat gewijzigd is), plus contactgegevens van de taxateur. Ook zou men graag ontzorgd worden in de tijden dat de automatische taxatie niet geldt. Ook wordt de suggestie gedaan om andere schade dan vraat mee te nemen.

E. Samenwerking binnen het Noorderpark

- Provincie en Staatsbosbeheer worden het meest genoemd als organisaties waarmee regelmatig of af en toe contact is.
- De helft van de boeren is bekend met de doelstellingen van de natuurbeheerders Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.
- De meesten denken dat het opvangen van ganzen niet past bij de doelstellingen van deze terreinbeheerders (dit geldt ook voor mensen die niet bekend zijn met de doelstellingen).
- De meeste boeren hebben behoefte aan meer samenwerking binnen het Noorderpark, liefst via de ANV of een nieuw platform. Bijeenkomsten en nieuwsbrieven worden in dit verband het meest genoemd.

Conclusie

Er is een scala aan organisatie met wie boeren samenwerken, incidenteel of regelmatig. Ze noemen niet allemaal dezelfde. De helft van het aantal boeren is niet op de hoogte van de natuurdoelstellingen. Maar in het algemeen is men ervan overtuigd dat de nieuwe (natte) natuur extra ganzen aantrekt wat zowel voor de boeren als de beoogde natuur niet goed uitpakt. De meesten willen meer samenwerking. Gebiedsbijeenkomsten en nieuwsbrieven worden het meeste genoemd. Bestaande organisaties als ANV worden als een betrouwbare partner gezien.

F. Kansen ganzenopvanggebied

- Een ruime meerderheid is niet positief over het ganzenopvanggebied.
- De meerderheid ziet geen kansen om de aanwezigheid van ganzen te vermarkten; enkelen denken aan jacht of een hogere vergoeding.
- Een ruime meerderheid vindt dat er opnieuw gekeken moet worden naar de inrichting van het Noorderpark om het ganzenopvangbeleid te verbeteren. Daar worden diverse suggesties voor gedaan met het verzoek de boeren er bij te betrekken.

Conclusie

De meeste boeren vinden het niet prettig dat ze in een ganzenopvanggebied zitten. Een aantal is blij met de vergoeding, al zou die beter kunnen. Het economisch benutten van de aanwezigheid van ganzen wordt vooral gezien in de vorm van bejagen en afzet van vlees. Ook een betere vergoeding en jaarrond taxeren worden genoemd. Ook is het de vraag waarom de boeren daar zelf een oplossing voor moeten bedenken (het is niet hun 'schuld' en dat kost ze ook weer tijd/geld).

Het grootste deel van de boeren vindt dat via inrichtingsmaatregelen ook wel wat aan de ganzenproblematiek gedaan kan worden. Bijvoorbeeld door bufferzones en foeragegebieden binnen de natuurgebieden te leggen. Heel belangrijk is dat er samen met de boeren naar oplossingen wordt gekeken.

5. Aanbevelingen

5.1 Beschouwing

Het onderwerp ganzen brengt in het Noorderpark veel beroering met zich mee. Dat blijkt onder andere uit de uitgebreide reacties die boeren hebben meegegeven op hun antwoorden in de enquête. Na afsluiting van de enquête werden nog diverse aanvullende noodkreten verstuurd.

De antwoorden raakten in sommige gevallen ook andere gans-gerelateerde onderwerpen die niet met de winterrust te maken hebben. Er leven veel vragen en meningen onder de agrarisch gebruikers van het gebied en via de enquête komen die naar boven. Omdat de overheid niet of nauwelijks communiceert met de boeren over het opvangbeleid, klampen zij degene aan die hen wil interviewen over de uitvoering van de regeling.

Een rode draad is namelijk de communicatie en de betrokkenheid. Zowel bij het instellen van de winterrust als in de jaren daarna missen mensen informatie en hebben ze veel vragen waarvan voor hen niet duidelijk is waar ze die kunnen stellen. Provincie en BJJ12 verwijzen naar elkaar, zo werd opgemerkt. Voor een burger/agrariër wordt het dan heel moeilijk om zijn verhaal te doen richting grote anonieme overheidsorganisaties.

Veel boeren ondervinden problemen met de uitvoering van de ganzenopvangregeling, maar vinden geen podium waarop ze dit kunnen bespreken. Daardoor nemen de betrokkenheid bij en het draagvlak voor de regeling af.

De betrokken organisaties weten elkaar wel te vinden aan de overlegtafels, maar de boeren voelen zich vaak niet gehoord en missen aanspreekpunten.

Het instellen van het ganzenrustgebied is vooral besproken tussen de betrokken organisaties en vrijwel niet met het gebied zelf. Dat geldt evenzeer voor de periode van 2015 tot nu. Bedacht moet worden dat lang niet alle boeren zijn aangesloten bij de LTO of de ANV. Wanneer die organisaties door de provincie als vertegenwoordiging van de boeren worden gezien, valt een deel van de boeren tussen wal en schip.

Een gebiedsgerichte benadering bevordert dat er meer duidelijkheid en begrip komt voor de posities die de verschillende betrokken partijen in het ganzendossier innemen. Deze benadering wordt steeds vaker als uitgangspunt genomen bij ruimtelijke vraagstukken of issues waar bewoners of gebruikers direct mee te maken krijgen.

5.2 Aanbevelingen

Gezien de uitkomsten van de enquête en de bovenstaande beschouwing, kan een aantal aanbevelingen worden geformuleerd.

Deze zijn gerubriceerd volgens de sub-indeling van de enquête.

A. Informatievoorziening rond de aankondiging in 2015

- Pas bij ingrijpende besluiten, zoals het aanwijzen van een ganzenopvanggebied, een gebiedsgerichte benadering toe. Reden is dat lang niet alle boeren zijn aangesloten bij de organisaties met wie de provincie overleg voert en omdat een rechtstreeks contact tot meer begrip en duidelijkheid leidt, ook indien de doelen niet ter discussie kunnen staan.

B. Ganzenopvanggebied Noorderpark nu

- Geef jaarlijkse informatie over de regeling, contactpersonen, resultaten van het jaar ervoor, etc. Dit helpt om de doelen van het ganzenopvangbeleid in beeld te houden en het begrip voor het beleid te verbeteren.
- Geef uitleg over het bestaan, het doel en de werkwijze van ganzenclusters. Wat is de betekenis hiervan voor de boeren en hoe kunnen zij desgewenst met het ganzencluster communiceren?

C. Schadeproces

- Organiseer overleg tussen provincie/BIJ12 en de boeren en de jagers, over de vele aspecten van de regeling waar boeren vragen over hebben of die ze als onrechtvaardig ervaren. Deze aspecten zijn in de enquête naar boven gekomen en desgevraagd kunnen die (anoniem) in detail worden overgedragen.
Overleg is iets anders dan voorlichting. Bedenk dat de overheid qua vertrouwen van het gebied achterop is geraakt. Overweeg daarom een onafhankelijk voorzitter voor een dergelijk overleg.

D. Ontzorgbeleid

- Veel boeren vinden het ontzorgbeleid een verbetering. Toch zijn er ook veel vragen over en worden er diverse verbetersuggesties gedaan. Organiseer een bijeenkomst om dit tussen BIJ12 en de boeren te bespreken. Te combineren met de aanbeveling uit punt C.
- BIJ12 heeft zich geïnteresseerd getoond in wat de boeren vinden van de dienstverlening van deze organisatie. Dat is positief. Via een klanttevredenheidsonderzoek kan BIJ12 meer zicht krijgen op het eigen functioneren en nog beter inspelen op de wens van de klant. Omdat BIJ12 een monopolist is, dient dit klantonderzoek door een onafhankelijk bureau te worden gedaan.

E. Samenwerking binnen het Noorderpark

- Laat de provincie, samen met de TBO's, uitleg geven over de (oorsprong) van de doelen van het natuurbeleid waaraan zij gebonden zijn; houd een gesprek over de gevolgen daarvan voor de boeren en hoe de wederzijdse belangen beter bij elkaar gebracht zouden kunnen worden.

F. Kansen ganzenopvanggebied

- Organiseer een bijeenkomst tussen provincie, boeren en TBO om over de inrichting van het Noorderpark te praten. Laat ieder daar zijn verhaal doen en onder leiding van een onafhankelijk voorzitter naar mogelijke oplossingen zoeken die voor het gebied passend en gunstig zijn. Te combineren met de aanbeveling genoemd bij punt E.

6. Tot slot

Het organiseren van een enquête over ganzen in coronatijd heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Na de introducerende gesprekken waren de meeste van de betrokken organisaties positief over het houden van de enquête. Belangrijke uitspraak was dat elke actie die de ganzenproblematiek kan helpen oplossen, welkom is.

Het houden van de enquête zelf verliep anders dan gepland, maar leverde uiteindelijk een hogere respons op dan was voorzien met het houden van keukentafelgesprekken.

In de enquête zijn veel (technische) vragen gesteld en suggesties gedaan. De winterrust raakt de emoties van veel boeren. Deze rapportage is niet de plek om daar inhoudelijk op in te gaan dan wel een oordeel over te vellen. Het is beter als de betrokken partijen hierover rechtstreeks met elkaar in gesprek gaan. Dat vermindert de afstand en kan leiden tot het nadenken over gezamenlijke oplossingen.

Bijlage 1: Brief provincie 2015

Dit is de brief van de provincie uit 2015 waarnaar verwezen wordt in de enquête. Met deze brief maakte de provincie bekend dat het opvanggebied was ingesteld.

DATUM	4 november 2015	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
NUMMER	-	REFERENTIE	Roland Zoer
UW BRIEF VAN	-	DOORKIESNUMMER	030-2582454
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	roland.zoer@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	n.v.t.	ONDERWERP	Ganzenrustgebieden

Geachte heer/mevrouw,

Met het Utrechtse ganzenakkoord zijn afspraken gemaakt over het fors terugdringen van de populatie zomerganzen (standganzen) om de landbouwschade in de provincie terug te dringen van 1 maart tot 1 november. Daarnaast wordt winterrust gegeven aan de hier overwinterende trekkende ganzenpopulatie van 1 november tot 1 maart. Als laatste onderdeel van de afspraken van het Utrechtse ganzenakkoord heeft de provincie Utrecht drie ganzenrustgebieden aangewezen zoals bedoeld in de Verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht 2014 en zoals weergegeven op de bij deze brief behorende kaart 'Ganzenrustgebieden Utrecht'¹. De kaart is onlosmakelijk verbonden met de hiervoor genoemde verordening. Deze brief informeert u over de gang van zaken binnen een ganzenrustgebied voor de komende winterperiode.

In de rustgebieden mogen winterganzen tussen 1 november en 1 april niet verjaagd worden. Als u in deze periode schade door de winterganzen ondervindt, ontvangt u binnen deze gebieden 100% vergoeding van de getaxeerde schade (het behandelbedrag van € 300, - wordt teruggestort en het eigen risico van € 250, - per geval per bedrijf vervalt). Deze vergoeding wordt verder aangevuld met een toeslag van € 50, - per schadehectare per bedrijf.

De begrenzing van de rustgebieden is geadviseerd door het projectteam ganzenbeheer Utrecht, met daarin vertegenwoordigers van de betrokken belangenorganisaties. De gebieden geven rust en foerageerplaats voor de grauwe gans en kolgans in de periode van 1 november tot 1 april en voor de brandgans tot 1 mei. De percelen die het betreft liggen zowel binnen Natura 2000-begrenzing als daarbuiten.

Volgens onze gegevens heeft u percelen in gebruik die gelegen zijn in Utrechtse ganzenrustgebieden. U kunt daarom een vergoeding ontvangen van de provincie Utrecht. BIJ12/Unit Faunafonds voert deze regeling in opdracht van de provincie uit. Dit houdt concreet in dat als u schade constateert, u een verzoekschrift tot vergoeding van deze schade bij het Faunafonds kunt indienen. Het Faunafonds laat deze schade vervolgens taxeren. Hieronder leest u hoe dit in zijn werk gaat:

Agrariërs binnen de aangewezen rust- of foerageergebieden dienen zelf (en uiterlijk voor 1 april) een verzoekschrift bij het Faunafonds in te dienen om de schade te laten taxeren. Het indienen van een verzoekschrift doet u via de website www.faanaschade.nl. Het behandelbedrag dat u bij het indienen van een verzoekschrift dient te betalen krijgt u, voor zover het verzoek (mede) ziet op percelen binnen het

¹ <https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=ffedce17f2364cfbd3b19c18783b445>

ganzenrustgebied, door het Faunafonds terugbetaald. Voor meer informatie over het indienen van een verzoekschrift kunt u contact opnemen met de Unit Faunafonds van BIJ12 (www.bij12.nl).

De winterrustgebieden voor ganzen in de provincie Utrecht zijn in vergelijking met de afgelopen winter niet gewijzigd, en betreffen de volgende gebieden:

Gebied	Soort	periode
N2000 Nederrijn	Brandgans	1-11 tot 1-5
Lopikerwaard	Kol- en Grauwe gans	1-11 tot 1-4
N2000 Oostelijke Vechtplassen incl. zone rondom	Kol- en Grauwe gans	1-11 tot 1-4

Hoewel de gebieden specifiek voor bepaalde soorten zijn aangewezen, mogen ook andere soorten ganzen niet verstoord worden. Met andere woorden, in de Nederrijn mogen behalve brandganzen ook kolganzen en grauwe ganzen niet verstoord worden. Voor de duidelijkheid willen wij benadrukken dat er bij de aanwijzing van de ganzenrustgebieden geen sprake is van planologische schaduwwerking.

In de rustgebieden zijn de hieronder genoemde handelingen toegestaan, mits de rust- en foerageerfunctie van het gebied niet wordt aangetast en geen sprake is van opzettelijk verontrusten.

A. Normale agrarische werkzaamheden:

1. Zoals, rollen, slepen, bemesten (uitrijden), greppelen, evenals op akkerbouwpercelen de daarop gangbare landbouwwerkzaamheden;
2. Oogsten van akkerbouwgewassen (grassnijden valt daar niet onder);
3. Onderhoud van sloten, walkanten, dammen, duikers en drainagesystemen;

B. Natuurbeheer:

1. Het zoeken van nesten van weidevogels en het plaatsen van markeringsstokken of nestbeschermers ten behoeve van bescherming van weidevogels.

C. Jacht, beheer en schadebestrijding:

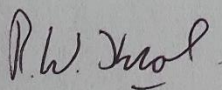
1. Tot 12.00 uur zijn jacht, beheer en schadebestrijding in ganzenrustgebieden niet toegestaan om de ganzen in de gelegenheid te stellen om vanuit de slaapplekken zonder verstoring te zoeken naar plaatsen om te foerageren.
2. Na 12.00 uur zijn jacht, beheer en schadebestrijding toegestaan zolang een afstand van tenminste 300 meter tot groepen van minimaal 100 foeragerende ganzen in acht wordt genomen.
3. Daarnaast is het toegestaan om maximaal drie dagen per jachtveld, per seizoen, ook vóór 12.00 uur te jagen. Dit is onder de voorwaarde dat deze activiteit niet twee keer in hetzelfde gebied plaats vindt en een afstand van tenminste 300 meter tot groepen van minimaal 100 foeragerende ganzen in acht wordt genomen.

Voor meer informatie over het Utrechtse ganzenakkoord en de ganzenrustgebieden kunt u de website van de provincie Utrecht raadplegen via provincie-utrecht.nl/ganzen.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht,

Drs. R.W. (Bart) Krol
Gedeputeerde
Landelijk gebied, Natuur Transformatieopgaven en Omgevingsvisie

Bijlage 2. Advertentietekst

Deze tekst is geplaatst in 2 veel gelezen lokale kranten.

Geef uw mening!

Bent u agrarisch ondernemer in Noorderpark en heeft u te maken met het Ganzenbeleid?

Wij zijn op zoek naar uw mening over de aanpak en uitvoering van de maatregel. De verzamelde meningen bieden wij de provincie aan, samen met een advies over toepassing van het Ganzenbeleid in de toekomst.

Uit onze gesprekken in het gebied bleek dat het ganzenopvangbeleid impact heeft op uw bedrijfsvoering, wij willen hier graag beter zicht op krijgen. Als onafhankelijke adviseur van de provincie, staan wij voor een gebiedsgerichte aanpak. Hoe ervaart u het ganzenopvangbeleid? Wat gaat er goed? Wat kan er beter? U kunt ons daarbij helpen.

Meedoen of meer weten?
Neem contact met ons op via: info@utrecht-west.com

Uiterste inleverdatum: zaterdag 7 november

Onderstaand enquêteformulier is gebruikt om de boeren te bevragen over hun beleving van het ganzenopvangbeleid Noorderpark. In bijlage 2 is de brief van de provincie uit 2015 opgenomen; naar deze brief wordt hieronder verwezen.

Onderwerp: ganzenopvanggebied Noorderpark – Enquête

Beste agrarisch ondernemer in het Noorderpark,

Als Gebiedscommissie Utrecht-West vinden wij het belangrijk vinger aan de pols te houden in het gebied. Graag vragen wij u dan ook deel te nemen aan deze enquête rond het ganzenopvangbeleid Noorderpark.

In 2015 wees de provincie het Noorderpark aan als opvanggebied voor overwinterende ganzen. Tussen 1 november en 1 april mogen winter ganzen niet verjaagd worden in de rustgebieden. Als uw gronden in deze periode schade door de winter ganzen ondervinden, ontvangt u een vergoeding voor de getaxeerde schade.

De aanleiding voor deze enquête zijn onze gesprekken de afgelopen tijd met agrarische ondernemers. Daarin kwamen ook de totstandkoming en uitvoering van het beleid in het Noorderpark aan bod. Duidelijk is dat het ganzenopvangbeleid impact heeft op uw bedrijfsvoering, wij willen hier graag beter zicht op krijgen. Als onafhankelijke adviseur van de provincie, staan wij voor een gebiedsgerichte aanpak. Gebiedsgericht wil in dit geval zeggen: door het bij de boeren zelf na te vragen. Hoe ervaart u het ganzenopvangbeleid? Wat gaat er goed? Wat kan er beter? U kunt ons daarbij helpen.

Ook Henk Davelaar, betrokken bij de advisering over het provinciaal ganzenbeleid en voorzitter van het Collectief Utrecht-Oost, steunt deze enquête en roept u op om mee te doen.

Hoe pakken wij het aan?

Jan van der Meij is als onafhankelijk adviseur gevraagd dit onderzoek voor ons te verzorgen. In de voorbereiding sprak hij met Co Grootendorst, voormalig gebiedsmakelaar, de familie Hennipman als betrokken agrariërs, Teus Spelt namens de ANV, de provincie Utrecht; Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, FBE, Ganzencluster Noorderpark-Eemland/Collectief Utrecht-Oost en BJJ12.

Mede op basis van hun inbreng leggen wij u graag de vragen aan u voor.

Het vervolg

Uw antwoorden en de informatie uit de voorbereidende gesprekken komen bij elkaar in een bondige rapportage. Iedereen die meewerkte aan de voorbereiding en de enquête krijgt deze rapportage ter inzage voor een reactie. Vervolgens biedt de Gebiedscommissie het rapport, inclusief de reacties van de betrokkenen, aan de provincie.

Wij verwachten dat de provincie hier haar voordeel mee kan doen. Dit geldt zowel het werken via een gebiedsgerichte aanpak (proces) als het ophalen van de ervaringen met het ganzenopvangbeleid (inhoud).

Over de Gebiedscommissie

Gebiedscommissie Utrecht-West adviseert de provincie Utrecht rond vraagstukken die invloed hebben op het wonen en werken in de Utrechtse veenweiden. De gebiedscommissie bestaat uit bestuurlijke vertegenwoordigers namens gemeenten, waterschappen en landbouw -, terreinbeherende - en maatschappelijke organisaties. Samen vormen zij een

schakel tussen burgers, boeren en bestuurders, die werkt aan een duurzaam en levendig platteland. Het belang van het gebied staat centraal. De commissie zoekt naar oplossingen, naar hoe dingen wel kunnen. Het zijn lokale bestuurders die in en met het gebied aan de slag zijn, en werken aan gebiedsvertrouwen en toekomstperspectief. Wij kiezen voor een integrale, gebiedsgerichte aanpak, die bijdraagt aan een levendig en toekomstbestendig platteland.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Namens Gebiedscommissie Utrecht-West

Jan van der Meij
Oktober 2020

Enquête ganzenopvanggebied Noorderpark

De enquête bestaat 6 onderdelen en kost u zo'n 10 minuten om in te vullen.

A. Informatievoorziening rond de aankondiging

In 2015 ontving u een brief met daarin de uitleg rond het ganzenopvangbeleid en de bijbehorende regeling. (Deze brief vindt u in de bijlage.)

Kruis aan welke antwoorden voor u van toepassing zijn:

1. Is de doelstelling van het ganzenopvangbeleid Noorderpark bij u bekend?
 ja
 nee

2. Welke organisatie(s) informeerden u over de instelling van dit beleid?
 provincie
 LTO
 ANV
 anders, namelijk: .....

3. Hoe bent u geïnformeerd:
 per brief
 op een bijeenkomst
 per e-mail
 anders, namelijk: .....

4. Hoe heeft u de communicatie over de aanwijzing van het ganzenopvanggebied Noorderpark destijds ervaren?
 onvoldoende
 voldoende
 goed
 anders, namelijk: .....

5. Heeft u inbreng kunnen leveren over de aanwijzing van het Noorderpark als ganzenopvanggebied?
 nee
 ja

Zo ja, wat was uw inbreng?

.....
.....
.....

B. Ganzenopvanggebied Noorderpark nu

Het beleid ganzenopvanggebied Noorderpark bestaat nu bijna vijf jaar.

6. Hoe ervaart u de huidige communicatie over het ganzenopvangbeleid? Heeft u een suggestie hoe dit eventueel anders zou kunnen?

.....
.....
.....

7. Hoe vindt u dat de ganzenopvangregeling in het Noorderpark functioneert?

.....
.....
.....

8. In de ‘Ganzenclusters’ overleggen natuurbeheerders, agrarische vertegenwoordigers en jagers regelmatig over het ganzenopvangbeleid.

Bent u bekend met het bestaan van deze ganzenclusters?

- nee
- ja

c. Schadeproces

Vragen over het protocol voor de schadetaxatie en -afhandeling.

9. Heeft u sinds 2015 schade ondervonden van overwinterende ganzen?

- nee. In dit geval kunt u verder gaan naar D.
- ja

10. Heeft u over deze schade contact gehad met BIJ12?

- nee
- ja

Zo nee, waarom niet? .....

11. Kunt u aangeven hoe het proces van schadetaxatie verliep? Hoe was het contact hierover met de taxateur en met BIJ12?

.....
.....
.....

12. Bent u tevreden over de schadeafhandeling door BIJ12?

- nee
- ja

13. Hoe kan het schadeproces verbeteren volgens u?

.....
.....
.....

D. Ontzorgbeleid

Enkele jaren geleden is de aanvraag voor de vergoedingen vereenvoudigd, onder andere door automatische taxaties. BIJ12 heeft daarna MijnFaunazaken ingevoerd.

14. Hoe bent u geïnformeerd over deze wijziging?

- provincie
- LTO
- ANV
- anders, namelijk: .....

15. Bent u tevreden over het ontzorgbeleid?

- nee
  - ja
- Waarom wel/niet? .....

16. Wat vindt u van het werken met MijnFaunazaken?

- onvoldoende
- voldoende
- goed
- anders, namelijk: .....

17. Heeft u suggesties om het ontzorgbeleid te verbeteren?

.....
.....
.....

E. Samenwerking binnen het Noorderpark

In het Noorderpark werken veel partijen samen aan de kwaliteit van het gebied. Denk aan boeren en aan organisaties/instanties zoals natuurbeheerders en gemeenten.

18. Met welke partijen heeft u voor uw bedrijf contact?

.....

19. Is dit op regelmatige basis of bij uitzondering?

.....

20. Bent u bekend met de doelstellingen van de natuurbeheerders in het gebied?

- nee
- ja

Zo ja, denkt u dat het opvangen van overwinterende ganzen binnen deze doelstellingen past?

- ja
- nee

Waarom wel/niet?

.....
.....
.....

21. Heeft u behoefte aan meer samenwerking binnen het Noorderpark?

- nee
- ja

Zo ja, kruis aan via wie dat het beste zou kunnen plaatsvinden:

- via bestaande organisaties, zoals de ANV
- via de gemeente
- via een nieuw platform

Kruis aan op welke wijze dat zou kunnen plaatsvinden:

- met bijeenkomsten over gebiedsthema's
- met nieuwsbrieven
- anders, namelijk: .....

F. Kansen ganzenopvanggebied

Boeren zien de aanwezigheid van ganzen in de winter doorgaans niet als een aanwinst. Maar wellicht ziet u hier ook kansen?

22. Hoe ervaart u het feit dat uw bedrijf in het ganzenopvanggebied ligt?

.....
.....
.....

23. Ziet u kansen om de aanwezigheid van de ganzen economisch te benutten?

- nee
- ja

Zo ja, hoe en wat is daarvoor nodig?

.....
.....
.....

Vindt u dat er gekeken moet worden naar de inrichting van het Noorderpark om het ganzenopvangbeleid te verbeteren?

- nee, ik wil de inrichting houden zoals die is
- ja

Zo ja, welke suggesties heeft u daarvoor?

.....
.....
.....

Tenslotte

Heeft u na het invullen van deze enquête behoefte aan een gesprek, om nadere toelichting of informatie te geven die van belang kan zijn voor de uitvoering van het ganzenopvangbeleid?

Zo ja, vermeld dan hieronder uw naam, e-mailadres en telefoonnummer. Dan nemen wij contact met u op.

Uw gegevens worden alleen voor dit doel gebruikt, uw antwoorden op de enquête worden alleen anoniem verwerkt.

naam: .....

e-mailadres: .....

telefoonnummer: .....

Dank u wel voor uw tijd!

Jan van der Meij
Oktober 2020

A. Informatievoorziening rond de aankondiging

In 2015 ontving u een brief met daarin de uitleg rond het ganzenopvangbeleid en de bijbehorende regeling. (Deze brief vindt u in de bijlage.)

Kruis aan welke antwoorden voor u van toepassing zijn:

1. Is de doelstelling van het ganzenopvangbeleid Noorderpark bij u bekend?

- 13x ja
- 6x nee
- 1x niet ingevuld

2. Welke organisatie(s) informeerden u over de instelling van dit beleid (sommige mensen gaven meerdere antwoorden)?

- 11x provincie
- 5x LTO
- 3x niemand
- 2x jagers
- 1x onbekend
- 1x kennissen (2^e seizoen)
- 1x buren
- 1x onlangs via de Vierklank (lokale krant)
- 0x ANV

Uit de opmerkingen bij vragen 1 en 2:

- *Moeilijk om zelf aan informatie te komen als je het niet zelf van de instanties had vernomen*
- *Op een bijeenkomst erover gehoord; er was weinig tijd ingeruimd om erover te communiceren*

3. Hoe bent u geïnformeerd (sommige mensen gaven meerdere antwoorden):

- 9x per brief
- 4x op een bijeenkomst
- 2x niet
- 1x kopie van een brief aan kennissen
- 1x per e-mail
- 1x van horen zeggen
- 1x via WhatsApp-groep
- 1x krant
- 1x onbekend

4. Hoe heeft u de communicatie over de aanwijzing van het ganzenopvanggebied Noorderpark destijds ervaren?

- 15x onvoldoende
- 3x voldoende
- 1x slecht (geen communicatie / informatie ontvangen)
- 1x het was er ineens
- 0x goed

5. Heeft u inbreng kunnen leveren over de aanwijzing van het Noorderpark als ganzenopvanggebied?

19x   nee
1x   ja

Zo ja, wat was uw inbreng?

- De natura2000 gebieden zouden eerst geen opvanggebied worden omdat de ganzen er niet in die aantallen thuis horen, maar dit was een belachelijke redenering
Verdere opmerkingen bij vraag 5
- *Akkoord, wij waren er hier blij mee omdat we als inwoners van Natura2000-gebied en vogelrichtlijng gebied weinig anders konden dan de ganzenoverlast accepteren.*
- *LTO heeft hierover onderhandeld, maar sprak niet namens alle boeren.*

B. Ganzenopvanggebied Noorderpark nu

Het beleid ganzenopvanggebied Noorderpark bestaat nu bijna vijf jaar.

6. Hoe ervaart u de huidige communicatie over het ganzenopvangbeleid?

7x   geen communicatie / informatie
4x   (te) weinig
1x   matig
1x   zeer slecht
1x   ontevreden
1x   eenrichtingsverkeer (geen communicatie maar opleggen)
1x   beter nu het digitaal gaat
1x   redelijk goed
1x   alleen met de jager
1x   wil meer informatie
1x   onduidelijk antwoord op de vraag

Uit opmerkingen bij deze vraag:

- *Na start (bijna) geen communicatie / informatievoorziening meer geweest; ook niet over inhoudelijke werking van de tegemoetkomingsregelingen*
- *Er is duidelijk behoefte aan (meer/jaarlijkse) informatie*
- *Bij de provincie weten ze niet wie erover gaat en mails worden niet beantwoord*
- *Bewust niet informeren?*

Heeft u een suggestie hoe dit eventueel anders zou kunnen?

2x   via nieuwsbrieven
1x   via een bijeenkomst; het bespreekbaar houden in het gebied
1x   rechtstreeks met de grondeigenaren communiceren (adressen zijn bekend bij BIJ12; of via MijnFaunazaken)
1x   vaste contactpersoon bij de provincie
1x   jaarlijkse brief met informatie (bij de uitbetaling)
1x   beter naar de boeren luisteren

7. Hoe vindt u dat de ganzenopvangregeling in het Noorderpark functioneert (sommige mensen gaven meerdere antwoorden)?

- 7x aantallen ganzen nemen toe (door meer natuur)
- 4x buiten de periode van de regeling ook ganzenoverlast (zomer, oktober)
- 3x (zeer) slecht, dramatisch, ongunstig
- 3x matig, redelijk
- 2x vergoeding staat niet in verhouding tot (toegenomen) aantal ganzen
- 2x goed
- 1x geen idee
- 1x selectief; houdt geen rekening met schapenhouders
- 1x automatische taxatie is fijn
- 1x late uitbetaling
- 1x praktisch eenvoudig, maar het klopt niet helemaal

Aanvullend hierop (opmerkingen en vragen):

- *Automatische taxatie is fijn en zonder eigen risico en behandelingskosten is ook prima.*
- *Eerlijke evaluatie en aanpassing van het beleid noodzakelijk zodat (de verplichte) kringlooplandbouw mogelijk is.*
- *Ganzen slapen in natuurgebieden (worden daardoor aangetrokken) maar eten bij de boeren. Er komt steeds meer natte natuur (van gras naar water) en dus ook meer ganzen.*
- *Vreemd is dat de aangetaste oppervlakte gelijk wordt gesteld aan de oppervlakte voor voorjaarsschade. Het betreft immers een andere periode. Een vergoeding voor de totale oppervlakte in gebruik is realistischer.*
- *Ganzenprobleem wordt vanaf 1 maart steeds groter. Rustperiode moet korter, meer ganzen vangen en dit landelijk regelen.*
- *Buiten de periode van de regeling (autotax) ligt de drempel om schade vergoed te krijgen te hoog (leges en eigen risico).*
- *Schapenhouder: zorgt in oktober/november voor extra graslengte. Schapen blijven immers lang buiten. Maar ganzen komen hier ook op af. Dus directe en aannemelijke schade: verlies gras, meer bijvoeren, eerder naar binnen, extra werk. Grasschade bij beweiding door schapen wordt in deze periode niet vergoed; heel krom.*
- *Hoe zit het met de toename van ganzen / schade buiten het opvanggebied?*
- *Als je na 15 februari een nieuw perceel in gebruik krijgt, wordt die dan nog wel getaxeerd? Kan je dat perceel nog aanmelden na 15 februari?*
- *Groei seizoen gras loopt tegenwoordig door t/m oktober; daarom graag in deze maand bejagen of anders schade uitbetalen?*

8. In de 'Ganzenclusters' overleggen natuurbeheerders, agrarische vertegenwoordigers en jagers regelmatig over het ganzenopvangbeleid.

Bent u bekend met het bestaan van deze ganzenclusters?

- 17x nee
- 3x ja

C. Schadeproces

Vragen over het protocol voor de schadetaxatie en -afhandeling.

9. Heeft u sinds 2015 schade ondervonden van overwinterende ganzen?

19x ja
1x nee

Opmerking: 'nee' betreft een niet meer praktiserende agrariër (is wel grondeigenaar)

10. Heeft u over deze schade contact gehad met BIJ12?

19x ja
1x n.v.t.

11. Kunt u aangeven hoe het proces van schadetaxatie verliep? Hoe was het contact hierover met de taxateur en met BIJ12 (sommige mensen gaven meerdere antwoorden)?

6x algemeen: (vaak/meestal) goed
6x algemeen: wisselend (ene jaar wel, andere jaar niet; hangt van taxateur af)
4x taxateur: matig/redelijk
2x taxateur: goed
1x algemeen: doen hun werk
1x BIJ12: slecht
1x BIJ12: stroperig (m.n. zomertaxatie)
1x BIJ12: matig (bereikbaarheid en communicatie)
1x BIJ12: goed (helpen bij vragen over het systeem)
1x niet realistisch
1x eenrichtingsverkeer
1x bezwaar maken haalt weinig uit
1x n.v.t.

Verdere opmerkingen:

- *Schadebeoordeling is niet realistisch; kijkt alleen naar minimale schade. (Durft niet alle schade te noteren omdat hij bang is dat het bedrag dan te hoog wordt en hij het jaar daarop niet meer mag taxeren.)*
- *Eenrichtingsverkeer: je hebt maar te doen met wat zij vinden en zeggen; juridisch komen zij overal mee weg.*
- *Er wordt nooit om een handtekening gevraagd na taxatie, dus we kunnen niet bewijzen dat een formulier te laat wordt afgegeven (meer regel dan uitzondering).*
- *In de zomerperiode is er goed te taxeren, maar 's winters is er weinig gewasschade te meten terwijl de percelen wel beschadigen / verdichten / vervuilen.*
- *Informatie / afspraken naar de taxateurs moet duidelijker gemaakt worden: alle hectares moeten worden vergoed; niet gedeeltes. Het gras wordt gemeten; wat lager is, wordt vergoed, maar met de rest van de hectares wordt niets gedaan. Is dat vergoeding voor het hele gebied?*
- *Uitbetaling kan veel sneller, zeker met het nieuwe systeem.*

- *Nagekomen opmerkingen: de ganzen zijn er nu overal en altijd. Stop daarom met tijd- en geld rovende taxaties en ga over op een havergoeding.*

12. Bent u tevreden over de schadeafhandeling door BIJ12?

- 11x   nee
- 7x   ja
- 1x   wisselend tevreden
- 1x   n.v.t.

13. Hoe kan het schadeproces verbeteren volgens u (sommige mensen gaven meerdere antwoorden)?

- 3x   hogere / eerlijkere vergoeding (in relatie tot kosten, zoals aanschaf veevoer)
- 3x   eenvoudiger, simpeler
- 2x   snellere uitbetaling, afhandeling
- 2x   jaarrond schade opnemen
- 2x   oktoberschade opnemen / herfsttaxatie
- 2x   bij veel beweiding (bijv. met schapen) ook schade opnemen
- 2x   als veehouder inzicht in FRS-systeem
- 2x   meer waardering voor jagers
- 2x   dialoog, beter luisteren, betere communicatie
- 2x   n.v.t. / geen suggesties
- 1x   eigen risico en behandelingskosten schrappen
- 1x   landelijke aanpak
- 1x   kortere winterrust
- 1x   ook groenbemester op maïsp perceel taxeren
- 1x   ook kijken naar mate van vervuiling en verdichting van grond door ganzen
- 1x   voorschriften / regels jaarlijks aanpassen aan de situatie
- 1x   schadevergoeding vaststellen en voor meerdere jaren laten gelden
- 1x   ganzen niet opvangen maar op juiste niveau brengen

Verdere opmerkingen:

- *I.v.m. met grondgebonden landbouw moet een boer minimaal 65% eiwit van eigen land halen. Dus de belangen zijn groot voor de agrariër om er alles aan te doen om de schade door ganzen te beperken (verschillende keren genoemd, ook bij andere vragen).*
- *Er zijn nog steeds boeren die geen vergoeding ontvangen omdat ze niet op de hoogte zijn van de regels.*

D. Ontzorgbeleid

Enkele jaren geleden is de aanvraag voor de vergoedingen vereenvoudigd, onder andere door automatische taxaties. BIJ12 heeft daarna MijnFaunazaken ingevoerd.

14. Hoe bent u geïnformeerd over deze wijziging? (Sommige mensen gaven meerder antwoorden)

- 6x   provincie

3x	BIJ12
3x	niet
2x	taxateur
1x	Faunafonds
1x	LTO
1x	adviseur
1x	brief (van?)
1x	mail (van?)
1x	gebeld (door?)
1x	eigen ondervinding
1x	weet niet

15. Bent u tevreden over het ontzorgbeleid? Waarom wel / niet?

10x	nee	<ul style="list-style-type: none"> - Taxaties gebeuren te laat (rustgebied gaat in oktober in, pas in maart/april getaxeerd. In tussentijd al veel gras weggevreten) - Voor bezwaar maken heb je 7 dagen tijd, in de drukke voorjaartijd. - Het zou eenvoudiger zijn als schademelding voor percelen buiten het ganzenopvanggebied onder dezelfde melding kan vallen. - In 2019 erg ingewikkeld - Wil bejaagacties in kunnen zien zodat je achteraf niet geconfronteerd wordt met onvolkomenheden - Kan beter (melden percelen voor 15 februari terwijl je na die datum ook nog een perceel in beheer kunt krijgen) - Wil meer informatie - Het is niet echt ontzorgen: <ul style="list-style-type: none"> o elk jaar weer opnieuw melden o het wordt beroerder o het blijft administratieve rompslomp
8x	ja	<ul style="list-style-type: none"> - Minder administratie - Het gebeurt nu automatisch (2x) - Meer bureauwerk - Het werkt nu op de eerste snee relatief soepel - Geen taxatiekosten en eigen risico
1x	matig	
1x	niets bekend (betreft een niet meer praktiserende agrariër (is wel grondeigenaar))	

16. Wat vindt u van het werken met MijnFaunazaken?

9x	voldoende
3x	goed
3x	onvoldoende
2x	niet ingevuld
1x	lichte verbetering
1x	uitbesteed
1x	het moet wel werken

Opmerkingen hierbij:

- *Percelen komen niet overeen met rvo*
- *Fijn als het werkt (er was nu een systeemstoring; verder niets meer gehoord)*
- *Laat het naar buiten toe onder één noemer vallen*
- *Veel te veel mensen daar*

17. Heeft u suggesties om het ontzorgbeleid te verbeteren?

- 5x   Geen verbeteringsuggesties genoemd
- 4x   Betere communicatie:
  - Over werkwijze (is elk jaar net wat anders): jaarlijks aangeven wie wat wanneer moet doen
  - Wie is het aanspreekpunt
  - Contactgegevens van de taxateur aan het begin van het jaar doorgeven
  - Betrek de boer erbij; kijk in de praktijk (boerenverstand gebruiken)
- 4x   Er is inmiddels jaarrond schade (zomer, herfst, oktober m.n. genoemd). Ook deze taxeren zonder melden en vergoeding automatisch toekennen.
- 3x   Betere communicatie tussen BIJ12 en jagers; nu vaak gedoe over (on)voldoende bejaagacties (afgewenteld op de boer); registratie kunnen inzien
- 2x   Op tijd zorgen dat de administratie op orde is:
  - Juiste actuele formulier online zetten (oud formulier zorgt nu nog wel eens voor een afwijzing)
  - Percelen overeen laten komen met rvo
- 1x   Eerder (vanaf december) en vaker (tweewekelijks) taxeren zodat je een beter beeld hebt van welke schade over de gehele termijn wordt toegebracht. Vooraf een afspraak met de boer maken en zijn handtekening laten zetten dat hij het in orde vindt dat de taxateur alleen het land in gaat.
- 1x   Maak de bezwaartermijn ruimer, handel het veel sneller af.
- 1x   Eerlijke vergoeding, in 1x betalen
- 1x   Eén melding voor verschillende gebieden (ganzenrustgebied en percelen daarbuiten) en gewassen
- 1x   Bij kleine tekortkomingen menselijker opstellen
- 1x   Niet elke keer alle percelen hoeven aanmelden (is toch bekend?)
- 1x   Beleid voor meerdere jaren met dezelfde spelregels
- 1x   Alle gevolgschade natte natuur vergoeden (dus vraat, vervuiling, verdichting bodem; jaarrond)
- 1x   Populatie verminderen.

E. Samenwerking binnen het Noorderpark

In het Noorderpark werken veel partijen samen aan de kwaliteit van het gebied. Denk aan boeren en aan organisaties/instanties zoals natuurbeheerders en gemeenten.

18. Met welke partijen heeft u voor uw bedrijf contact?

- 6x   ANV
- 4x   Staatsbosbeheer
- 4x   provincie

2x	Collectief Utrecht-Oost
2x	jagers
2x	geen
2x	Natuurmonumenten
2x	Waternet
2x	LTO
1x	Biltsheerlijk
1x	lokale biodiversiteitsgroep
1x	gemeente
1x	alle partijen
1x	ODRU
1x	BIJ12
1x	Faunazaken
1x	de adviseur
1x	collegaboeren

19. Is dit op regelmatige basis of bij uitzondering?

7x	regelmatig (m.n. ANV)
5x	uitzondering
3x	nooit
2x	paar keer per jaar
1x	incidenteel
1x	jaarlijks
1x	hele jaar door (adviseur)

20. Bent u bekend met de doelstellingen van de natuurbeheerders in het gebied?

10x	ja (incl. een beetje)
10x	nee (incl. niet altijd)

Zo ja, denkt u dat het opvangen van overwinterende ganzen binnen deze doelstellingen past?

Waarom wel/niet?

12x	nee (sommige mensen gaven meerdere antwoorden):
3x	negatief effect van ganzen op natuurgebied: <ul style="list-style-type: none"> • eten eiwitrijk voedsel buiten de natuurgebieden, verblijven in en bemesten de natuurgebieden (slecht voor waterkwaliteit; brengen schade aan) • verdrukken andere fauna en flora • negatief voor jong riet
3x	over beheer: <ul style="list-style-type: none"> • overdaad (ook zomerganzen) aanpakken is ook beheer en dat gebeurt te weinig • ganzen niet opvangen maar (jaarrond) afschieten
2x	negatief effect op weidevogels (ganzen vreten het gras te kort voor beschutting)
2x	overwinterende ganzen gaan ten koste van landbouw (want er is te weinig voedsel in natuurgebied)

- 1x boeren moeten extra voer inkopen omdat de ganzen het gras opeten → meer uitstoot (terwijl dat minder moet)
- 1x extra trekkerwerk nodig voor herstellen schade
- 1x niet genoeg informatie over de kant van de natuurbeheerders om dit te kunnen beoordelen
- 1x botanische doelstellingen van Staatsbosbeheer passen niet bij de voorkeur van de ganzen
- 1x het zijn voor een groot deel geen overwinteraars; 's zomers bijna net zoveel ganzen als 's winters
- 1x helaas is natte natuur zonder bufferzone tussen landbouw en natuur aangelegd; agrariër is grootste verliezer (is niet de veroorzaker)
- 1x natuurgebied wordt vergroot, waardoor het gebied om te foerageren steeds kleiner wordt
- 5x n.v.t.
- 3x ja:
  - Vanwege beheer van de weilanden (ruigte)
  - Laat ze de ganzen zelf maar opvangen in plaats van het af te schuiven op de agrariërs
  - In verband met Natura2000- en Vogelrichtlijngebied

(opm.: er zijn dus 5 mensen die niet bekend zijn met de natuurdoelstellingen die denken dat het opvangen van overwinterende ganzen niet past binnen deze doelstellingen. Bijna iedereen heeft hier wel een mening over, ook als ze de doelstellingen niet kennen)

21. Heeft u behoefte aan meer samenwerking binnen het Noorderpark?

- 13x ja
- 6x nee
- 1x weet niet

Zo ja, kruis aan via wie dat het beste zou kunnen plaatsvinden:

- 7x via bestaande organisaties, zoals de ANV
- 7x n.v.t.
- 5x via nieuw platform
- 1x geen suggestie
- 0x gemeente

Opmerkingen hierbij:

- Elk jaar een bijeenkomst met Provincie, WBE, jagers, grondeigenaren en BII12
- Kijk eens hoe het in andere provincies verloopt. Waar lopen boeren in die gebieden tegenaan, hoe integreren zij het rustgebied. Informeer boeren, laat hen niet zelf het wiel uit moeten vinden.

Kruis aan op welke wijze dat zou kunnen plaatsvinden (sommige mensen gaven meerdere antwoorden):

- 10x met bijeenkomsten over gebiedsthema's
- 6x met nieuwsbrieven
- 5x n.v.t.
- 2x persoonlijk aanschrijven
- 1x info van andere provincies

- 1x online kennisbank
- 1x gezamenlijk vergaderen.

F. Kansen ganzenopvanggebied

Boeren zien de aanwezigheid van ganzen in de winter doorgaans niet als een aanwinst. Maar wellicht ziet u hier ook kansen?

22. Hoe ervaart u het feit dat uw bedrijf in het ganzenopvanggebied ligt (sommige mensen gaven meerdere antwoorden)?

- 4x enorm frustrerend / diep triest / waardeloos
  - je mag de ganzen niet verjagen
  - kostprijs verhogend
- 3x niet fijn / niet leuk:
  - weer een beperking opgelegd
  - extra administratie
  - we telen gewassen voor de koeien, niet voor ganzen
- 3x niet in orde hoe het is ingesteld / zaten er niet op te wachten / was er ineens
- 3x kan ermee leven gezien financiële compensatie / vergoeding beter dan niets
- 2x geleden schade staat niet in verhouding tot vergoeding
- 1x zorgelijk
- 1x positief
- 1x niet een paar ganzen (is oké), maar veel te veel
- 1x we leren ermee omgaan
- 1x alleen acceptabel als alle geleden schade wordt vergoed
- 1x slecht voor de opbrengsten:
  - met het oog op de nieuwe wetgeving (65% eiwit van eigen land)
  - extra aankopen doen
  - grond verwerven
- 1x mag geen kleine windmolen plaatsen
- 1x land flink bevuild door de gans
- 1x ganzen zijn een overheersende soort geworden; verstoren het natuurlijke evenwicht
- 1x het is wel heel makkelijk om boeren zelf op zoek te laten gaan naar een verdienmodel (wie financiert de kosten die de boer hiervoor maakt? Wie regelt keurmerk voor lokale producten waarin zich het rustgebied uitbetaald?)
- 1x tijdelijk niet verjagen geeft ook rust

23. Ziet u kansen om de aanwezigheid van de ganzen economisch te benutten?

- 13x nee
- 5x ja
- 2x weet ik niet:
  - Hoe moet je ganzen verwaarden? Geen idee
  - Liever: langdurig grond pachten bij provincie voor verbouw van voer, eventueel met diverse vormen van natuurbeheer die ook weer iets opleveren
  - Laat de provincie zelf eens nadenken (vergemakkelijken subsidieaanvraag, zelf actief betrokken zijn bij de ontwikkeling van de agrarische sector en het ganzenrustgebied)

Zo ja, hoe en wat is daarvoor nodig?

- 11x n.v.t.
- 4x ziet kansen in jacht en afzet van vlees (+ dons, voer voor huisdieren e.d.)
- 4x ziet kansen in hogere (redelijkere) vergoeding
- 1x ziet kansen in herfsttaxatie
- 1x ziet kansen in vervangend grasland
- 1x ziet kansen in op maat taxeren in plaats van standaardtarief (voorbeeld: vergoeding van zomerschade op biologische gronden heeft een ander tarief dan op reguliere gronden; dit is niet zo bij de schade in de ganzenopvanggebieden)

Vindt u dat er gekeken moet worden naar de inrichting van het Noorderpark om het ganzenopvangbeleid te verbeteren?

- 16x ja
- 4x nee, ik wil de inrichting houden zoals die is
(1x: gebied is nog in ontwikkeling)

Zo ja, welke suggesties heeft u daarvoor?

- Betrek de boeren erbij! (2x)
  - o Gebruik bij evaluaties niet alleen de gegevens van BIJ12 (erg machtig; heel wat boeren durven geen bezwaar te maken)
  - o Provincie: geef toe als beleid anders gelopen is dan bedoeld. Zo creëer je respect, zet je de deur open om in gesprek te gaan en kun je samen op zoek naar duurzame oplossingen.
  - o Kijk in de praktijk, niet vanachter de pc
- Nieuwe natte natuur trekt ganzen aan en dat legt extra druk op agrarisch gebied. Zorg ervoor dat ganzen binnen de natuurgebieden blijven / daar kunnen foerageren. Genoemd zijn:
  - o Zaai percelen in natuurgebied in met goed gras
  - o Behoud weideland in natuurgebieden
  - o Zorg voor een bufferzone tussen natuur en landbouwgebied
  - o Geef agrariër in de natuur een betere vergoeding
  - o Maak bij inrichting goede afspraken over effectief beheer
  - o Afschieten; populatiebeheer op eiwitrijke graslanden (2x)
- Ganzenopvang naar elders verplaatsen (2x)
- Stoppen met graven voor nieuwe natuur (zodat er geen nieuwe ganzen komen)